

Dosarul nr. 3ra-187/23
2-21064865-01-3ra-10022023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud.: M. Gandrabur)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: G. Mîra, A. Bostan, G. Dașchevici)

ÎN C H E I E R E

05 iulie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Ion Malanciuc

Oxana Parfeni

Diana Stănilă

examinând admisibilitatea recursului depus de Andrei Demian, reprezentat de avocatul Ghenadie Bobu,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Andrei Demian împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ, obligarea recalculării pensiei și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 25 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La data de 30 aprilie 2021, Andrei Demian a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind anularea răspunsului și obligarea efectuării recalculării pensiei, încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că, prin decizia CTAS Ciocana din 17 august 2020 i-a fost stabilită pensie pentru vechime în muncă în cuantum de 5 946, 42 de lei, fiind calculată solda de 11 892, 83 de lei, reieșind din venitul total obținut de la locul de muncă pentru ultimele 12 luni calendaristice precedente concedierii, adică până la 29 iunie 2020, în mărime de 142 713,95 de lei.

La 11 noiembrie 2020, prin Hotărârea Guvernului nr. 811 din 11 noiembrie 2020, a fost aprobat Regulamentul privind modul de calculare și plată a premiului anual personalului din unitățile bugetare pentru rezultatele activității în anul 2019. În conformitate cu prevederile actului normativ menționat, Direcția de Poliție a mun. Chișinău a emis ordinul nr. 91 ef. din 15 decembrie 2020 cu privire la achitarea premiului anual pentru rezultatele activității în anul 2019 angajaților Direcției de

Poliție a mun. Chișinău, astfel i-a fost achitat premiul anual calculat pentru anul 2019 în sumă de 1 158, 08 de lei.

La fel și Inspectoratul de Poliție Dubăsari a emis ordinul nr. 84 ef. din 21 decembrie 2020 cu privire la achitarea premiului anual pentru rezultatele activității în anul 2019 angajaților aceluiași Inspectorat, prin care i-a fost achitat premiul anual calculat pentru anul 2019 în sumă de 2 715, 76 de lei.

Astfel, venitul total obținut de la locul de muncă pentru ultimele 12 luni precedente concedierii, adică până la 29 iunie 2020 s-a majorat cu 3 873, 84 de lei.

Reclamantul a menționat că, în conformitate cu art. 61 alin. (1) din Legea nr.1544 din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, a solicitat pârâtei să efectueze recalcularea pensiei pentru vechime în muncă, reieșind din media lunară pentru ultimele 12 luni precedente concedierii, din 29 iunie 2020.

Prin scrisoarea nr. D-303/21 din 17 februarie 2021 a fost informat despre refuzul efectuării recalculării pensiei, pe motiv că suma cu care s-a majorat venitul mediu pentru ultimele 12 luni precedente concedierii, reprezintă premii și nu se încadrează în plăți cu caracter permanent. Conform Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, la care face referire pârâta, nu se includ în media lunară plățile compensatorii, adică și plățile stimulatorii cu caracter unic (inclusiv premiile), acordate cu prilejul jubileelor și pentru muncă sânguincioasă.

În acest sens, reclamantul a menționat că Legea nr. 270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, face o delimitare clară a acestor noțiuni: art. 21 alin. (1) stabilește că personalul din unitățile bugetare poate beneficia de premii unice cu prilejul sărbătorilor profesionale și al zilelor de sărbătoare nelucrătoare, care se plătesc din contul economiei mijloacelor alocate pentru retribuirea muncii pe anul respectiv, dar nu mai mult de 5% din fondul anual de salarizare la nivel de unitate bugetară.

Articolul 21¹ alin. (1) că Legea nr. 270 din 23 noiembrie 2018 stabilește că personalul din unitățile bugetare poate beneficia de premiu anual pentru rezultatele activității anului precedent, proporțional timpului efectiv lucrat în anul respectiv.

De asemenea și art. 10 din Legea prenotată, delimitează ca și componente separate ale salariului lunar, premiile unice și premiile anuale, care nu trebuie confundate, iar considerarea premiilor anuale drept plăți compensatorii fără caracter permanent este eronată și abuzivă.

Achitarea sumei a fost efectuată/virată la finele lunii decembrie 2020 și respectiv la momentul depunerii (iulie 2020) a dosarului privind calcularea pensiei, suma dată nu era inclusă în venitul total și nici ordinele prenotate nu erau încă emise. Astfel, a considerat ca suma dată urmează să fie luată în considerare și să fie efectuată recalcularea corespunzătoare. Interpretarea pârâtei este inadmisibilă deoarece contravine principiului securității raporturilor juridice și afectează dreptul său de proprietate.

A solicitat reclamantul anularea răspunsurilor nr. D-303/21 din 17 februarie 2021 și nr. D579/21 din 02 aprilie 2021, obligarea efectuării recalculării pensiei pentru vechimea în serviciu reieșind din media lunară pentru ultimele 12 luni calendaristice precedente concedierii – 29 iunie 2020, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 17 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani acțiunea a fost admisă. S-au anulat răspunsurile Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. D-303/21 din 17 februarie 2021 și nr. D-579/21 din 02 aprilie 2021. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să recalculeze cuantumul pensiei pentru vechime în muncă de care beneficiază Andrei Demian, cu includerea în calcul a premiului anual achitat ultimului pentru rezultatele activității în anul 2019.

Prin hotărârea suplimentară din 11 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani s-a încasat din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul lui Andrei Demian cheltuielile de asistență juridică în sumă de 1 000 de lei, excedentul sumei pretinse cu acest titlu fiind respins ca neîntemeiat (f.d. 104-106).

Prima instanță a stabilit că răspunsurile Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. D-303/21 din 17 februarie 2021 și nr. D-579/21 din 02 aprilie 2021 au fost emise în contradicție cu legea și sunt susceptibile anulării, pe cale de consecință Casa Națională de Asigurări Sociale urmează să recalculeze cuantumul pensiei pentru vechime în muncă de care beneficiază Andrei Demian cu includerea în calcul a premiului anual achitat ultimului pentru rezultatele activității în anul 2019, din moment ce exigențele prescise la art. 61 din Legea nr.1544 din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, au fost întrunite de către acesta.

Prima instanță a indicat că, premiul anual nu reprezintă o plată stimulatorie cu caracter unic, acordată cu prilejul jubileelor și pentru muncă sârguincioasă, ci plată pentru rezultatele activității în anul de gestiune. Munca sârguincioasă și rezultatul activității nu sunt echipolente ca sens și vizează laturi diferite ale activității salariatului, or, o muncă sârguincioasă nu întotdeauna generează un rezultat pozitiv, progresiv al activității de muncă. Munca sârguincioasă evidențiază obligația de mijloace, iar rezultatul activității scoate în evidență obligația de rezultat (a se vedea art. 780 din Codul civil). De asemenea, din raționamentele enunțate supra, premiul anual nu poate fi considerat nici ca pensie sau altă plată cu caracter unic și compensatoriu. În acest context, premiul anual se plătește la intervale regulate de timp în perioada de acțiune a legii și nu o singură dată, după care în mod normal actul legislativ ar trebui să devină caduc.

La data de 22 decembrie 2021 Casa Națională de Asigurări Sociale a contestat cu apel hotărârea din 17 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, și la 23 februarie 2022 a prezentat motivarea apelului, solicitând casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată (f.d. 90-91, 113-116).

La data de 04 martie 2022 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel împotriva hotărârii suplimentare din 11 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, solicitând casarea acesteia (f.d. 119).

La data de 11 martie 2022, Andrei Demian a contestat cu apel hotărârea suplimentară din 11 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, solicitând casarea integrală a acesteia și adoptarea unei noi decizii, prin care cererea privind încasarea din contul pârâtului a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 5 550 lei să fie admisă integral (f.d. 120-122).

Hotărârea atacată cu apel a fost pronunțată la 17 decembrie 2021, fiind notificată părților la data de 28 februarie 2023. Astfel apelul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale la data de 22 decembrie 2021 și motivarea apelului depusă la data de 23 februarie 2022 sunt în termen.

Hotărârea suplimentară a fost emisă la 11 februarie 2022, iar cererile de apel împotriva acesteia au fost depuse la 04 martie 2022 și respectiv 11 martie 2022, cu respectarea termenului.

Prin decizia din 25 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul depus de Andrei Demian. S-a admis apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale. S-au casat integral hotărârea din 17 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și hotărârea suplimentară din 11 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și s-a emis o nouă decizie, prin care s-a respins acțiunea.

Instanța de apel a stabilit că dreptul de a revizui cuantumul pensiei deja stabilite apare în 3 situații:

- recalcularea pensiilor stabilite anterior și anume ca bază fiind documentele aflate în organele de pensionare la momentul solicitării recalculării;

- cazul în care din anumite motive persoana nu a prezentat acte suplimentare ce i-ar acorda dreptul la majorarea pensiei până la stabilirea pensiei, aceasta este în drept să le depună la organul de asigurări sociale, astfel recalcularea se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi;

- recalcularea se efectuează în cazul în care persoanelor din corpul de ofițeri și din corpul de comandă (cu excepția celui inferior) al organelor afacerilor interne li s-a prelungit peste limita de vârstă termenul de aflare în serviciu militar.

Instanța de apel a menționat că, în speță, nu se întrunesc temeiurile legale în vederea aplicării prevederilor art. 61 din Legea nr.1544 din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri.

Or, art. 44 din Legea nr.1544 din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri stabilește expres că, pensia pentru militarii care au îndeplinit serviciu prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și pentru funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri și pentru familiile lor se calculează din solda

acestora. Pensia pentru persoanele menționate se calculează din: salariul funcției, salariul pentru gradul militar sau special, sporul procentual pentru vechime în serviciu primite înainte de concediere, precum și din media lunară a altor recompense, plăți, sporuri și suplimente primite în ultimul an de serviciu, cu excepția plăților compensatorii și a indemnizației bănești unice în mărimea sumei mijloacelor bănești de întreținere pe un an.

Instanța de apel a relatat că, în conformitate cu pct. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 78/1994, în media lunară a recompenselor, plăților, sporurilor și suplimentelor se includ recompensele, plățile, sporurile și suplimentele care, conform legislației în vigoare, sânt acordate permanent. Totodată, indemnizația pentru executarea conștiincioasă a obligațiilor de serviciu, pentru disciplină ireproșabilă (premiile militarilor de la întreprinderile autogestionare) și asistența materială se iau în considerare în mărimile real plătite în ultimul an de serviciu, dar nu mai mult decât mărimile prevăzute în anul calendaristic respectiv. Nu se includ în media lunară a recompenselor, plăților, sporurilor și suplimentelor, primite în ultimul an de serviciu, indemnizația de concediere și plățile compensatorii.

Se consideră plăți compensatorii: compensația pentru concediul nefolosit; compensația în schimbul rației alimentare; compensația în schimbul echipamentului; compensația pentru mutilare sau altă daună pricinuită sănătății; compensația pentru închirierea spațiului locativ; indemnizațiile de transfer; plățile de asigurare; indemnizațiile de instalare, diurnele și alte plăți, raportate la cheltuielile de deplasare, precum și sporurile și suplimentele la salariu, care se plătesc în loc de diurnă; indemnizațiile lunare în mărimea unui salariu pentru efectivul de trupă și corpul de comandă ale Departamentului pentru combaterea crimei organizate și corupției al Ministerului Afacerilor Interne; majorările la salariile de funcție, plătite în timpul aflării în Forțele de menținere a păcii, precum și colaboratorilor instituțiilor penitenciare dislocate în or. Bender; plățile stimulatorii cu caracter unic (inclusiv premiile), acordate cu prilejul jubileelor și pentru muncă sârguincioasă; pensiile și alte plăți cu caracter unic și compensatoriu.

Instanța de apel a invocat că prima instanță greșit a concluzionat asupra temeiniciei acțiunii, obligând Casa Națională de Asigurări Sociale să recalculeze pensia intimatului cu includerea în calcul a premiului anual achitat ultimului pentru rezultatele activității în anul 2019. Or, premiul la care face trimitere reclamantul, nu se încadrează în plățile cu caracter permanent.

De asemenea, în urma efectuării controlului judecătoresc asupra actelor administrative contestate, instanța de apel a stabilit că acestea sunt legale și întemeiate și nu există temeiuri pentru anularea acestora.

La 01 noiembrie 2022 Andrei Demian, reprezentat de avocatul Ghenadie Bobu, a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel și la 24 ianuarie 2023 a prezentat motivarea recursului, solicitând casarea deciziei instanței de apel și emiterea unei noi decizii de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului s-a invocat interpretarea eronată a normelor de drept material de către instanța de apel, recurentul optând pentru ideea că premiul anual nu

reprezintă o plată stimulatorie cu caracter unic, acordată cu prilejul jubileelor și pentru munca sârguincioasă, ci plata pentru rezultatele activității în anul de gestiune.

Recurentul a menționat că munca sârguincioasă și rezultatul activității nu au același sens și vizează laturi diferite ale activității salariatului, or, munca sârguincioasă nu întotdeauna generează un rezultat pozitiv, progresiv al activității de muncă. Din raționamentele relatate, premiul anual nu poate fi considerat nici ca pensie sau altă plată cu caracter unic și compensatoriu. În acest context, premiul anual se plătește la intervale regulate în perioada de acțiune a legii și nu o singură dată, după care în mod normal actul legislativ ar trebui să devină caduc.

Prin referința depusă la 21 februarie 2023 Casa Națională de Asigurări Sociale a solicitat de a declara inadmisibil recursul depus de Andrei Demian, reprezentat de avocatul Ghenadie Bobu.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 25 octombrie 2022, în ședință publică și la 01 noiembrie 2022 Andrei Demian, reprezentat de avocatul Ghenadie Bobu, a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel.

Totodată, din materialele cauzei rezultă că, la 19 ianuarie 2023, prin intermediul poștei electronice (f.d. 161), reprezentantului recurentului, avocatului Ghenadie Bobu i-a fost notificată copia deciziei integrale a instanței de apel. Prin urmare, recursul motivat depus la 24 ianuarie 2023 este în termen.

Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), a fost modificat cadrul normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție, inclusiv Cartea a treia „Procedura contenciosului administrativ” din Codul administrativ, în special prevederile cu privire la temeiurile recursului.

Totuși, art. XI alin. (3) din Legea menționată, prevede că recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Aceleași considerente de deduc și din interpretarea art. 195 din Codul administrativ în coroborare cu prevederile art. 3 alin. (3) din Codul de procedură civilă către stipulează că, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedură civilă, cu excepția art. 169–171. Legea procedurală civilă care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare *nu are putere retroactivă*.

În consecință, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, la examinarea admisibilității recursului, va aplica prevederile Codului administrativ în redacția în vigoare la data declarării recursului

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, Completul Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art.246 alin.(1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin.(2) din art.246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „*în special*” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile curții de apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus.

Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva

Regatului Unit, pct.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p.141, §39).

La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, §31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, Completul Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Andrei Demian, reprezentat de avocatul Ghenadie Bobu.

În conformitate cu art. 230 și 246 din Codul administrativ, Completul Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Andrei Demian, reprezentat de avocatul Ghenadie Bobu, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Ion Malanciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Diana Stănilă